

МІСЯ АПРІЛІА
ВЪ І-Й ДЕНЬ.

СЛУЖБА (цсл.) Ѳ ЖИТІЄ (серб.)
СТОМУ СЩЕНОМЧНИКУ
ГРИГОРІЮ ПАТОМУ
[АГГЛОПУЛОСУ], ПАТРІАРХУ
ВОНСТАНТИНОПОЛЬСКОМУ.

МѢСЯЦЪ АПРѢЛѢ ВЪ 1-Й ДЕНЬ.

**ПАМЯТЬ СѢАГО СЩЕНОМЪЧНИКА ГРИГОРІА ПАТЯГО
[АНГЕЛОПУЛОСА], ПАТРИАРХА КОНСТАНТИНОПОЛЬСКАГО.*¹**

НА ВЕЛИЦѢЙ ВЕЧЕРНИ.

На ГѢН, ВОЗВѢХЪ: СТИХИРЫ, ГЛАГОЛАЮЩЕ:

СѢИТЕЛЕА ПРЕЧУДНАГО И МЪЧНИКА ТВѢРДАГО, * ПОЧТИМЪ ЛЮБОВІЮ ВЪ
ПѢСНЕХЪ, ВѢРНІИ, * ІЕРАРХА БГОУДОБРАГО ГРИГОРІА, * ХРІТОВЫ ЦРКВЕ
БОИНА НЕУДОЛѢННАГО, * СЛАВЫ СЫНА ВСЕСЛАВНАГО * И МЛТВЕННИКА Ѿ
ДШАХЪ НАШИХЪ.

ПРАВОСЛАВНЫА ВѢРЫ ПОБОРНИКА, * БЛГОУЧИТЕА, * ИНОЧЕСКАГО
ЖИТИА ДОБРОЕ ПРАВИЛО, * КОНСТАНТИНОПОЛА АРХІПАСТЫРА СЛАВНАГО, *
СѢИТЕЛЕЙ ОУКРАШЕНІЕ И МЪЧНИКОВЪ РАВНОСТОАТЕА, * ХРІТІАНЪ ОУТѢШИТЕА,
* НИЦНХЪ ПОМОЦНИКА И ПИТАТЕА, * ВОСХВАЛИМЪ ДНЕСЬ ДОСТОЧУДНАГО
ГРИГОРІА.

ДОБРОДѢТЕЛЬНЫМИ СВѢТЛОСТЯМИ ПРОСЛАВИСА ИМЪ ТВОЕ НА ЗЕМЛИ, *
СТОЛПЪ И ОУТВЕРЖДЕНІЕ БЫЛЪ СЕИ, СЧЕ ГРИГОРІЕ, * ДШЫ ВѢРНЫХЪ
ОУКРЕПЛАА И ТМЪ ГРЕХОВНЮ ѾГОНАА. * ТЕМЖЕ, СВѢТОНОСНЮ ТВОЮ
ПАМЯТЬ ПРАЗДНУЮЩЕ ДНЕСЬ, МОЛИМЪ: * МОЛИ СІЕТИСА ДШАМЪ НАШИМЪ.

¹* аутор ове (полијелејне) службе св. свештенномученику Григорију V (Ангелопулосу) је [протојереј Илија Тетерко](#), клирик града Одесе, Украинске ПЦ Московског Патријархата. Служба је публикована у составу зборника „Службе Одеским светим“, Одеска Духовна семинарија, Одеса, 2009. г . 243 стр. Поред ње су предходно написане и две грчке службе. Видети више о томе у напмени на крају Житија. Текст је од нас пренешен из тзв. гражданског у цсл шрифт и подврнут минималној граматичкој (привођење нормама савремене руске редакције црквенословенског језика) и другој редакцији.

Проповѣдѣетѣ, сѣнителю ѿче григоріе, * твоѡ страда́нїѣ ны́нѣ вѣсь
ѡллинскїй наро́дъ: * ѡзгнѣнїѣ ѡ мѣ́ннческѡ кончїнѣ ѡ погѡныхъ
ѡгѡрѣнъ * претерпѣлъ ѣсї вѣры рѡдї, * нѡсѣ ѡ скорбѣй ѡ болѣзней
ѡзбѣвѣѡ своѡмї мѡтѣвѡмї. **Глѡва, глѡсѣ ѡ:**

Торжествѡ днѣсь рѡдѡстнѡ, землѣ ѡдѣсскаѣ, * лнкѡ ѡ веселїѣѣ,
црѣкѣ вѣжїѣ, * прѡзднѡщїи пѡмѡтѣ григорїѣ бѣгомѡдрагѡ, *
пѣсньмї ѡ пѣсньмї дѡхѡвнымї восхѡвѡлѡщїи ѣгѡ ѡ вопїѡщїи: * не забѡдї
рѡдѣ своѡ на землѣ, ѿче ѡцѣннѣйшїй, * но прїѣснѡ молї хрїтѡ бѣѡ, * во
ѣже сїѣстїи вѣѣхъ нѡсѣ. **ѡ ны́нѣ, бѣгѡрѡдїченъ, глѡсѣ тѡѡже:**

Црѣ нѣбнѡй [за члѡвѣколѡбїѣ на землѣ ѡбнѣѣѣ, * ѡ сѣ члѡвѣкїи пожнѣѣ:
* ѡ дѣѡ во ѣтѡѡ плѡтѣ прїѣмнѡй, * ѡ ѡзѣ неѡ прѡшѣдѡй сѣ
воспрїѡчїемъ: * ѣдїнъ ѣстѣ сїѡ, ѡбѡѣѣ ѣстѣстѡмъ, * но не ѡпѡстѡїѡ. *
тѣѣмѣже совершѣнна тѡгѡ бѣѡ, * ѡ совершѣнна члѡвѣка воїстїннѡ
проповѣдѡюще, * ѡспѡвѣдѣемъ хрїтѡ бѣѡ нѡшего: * ѣгѡже молї, мѣтї
бѣзневѣстнѡѣ, * помїлѡватїѣѣ дѡшѡмъ нѡшымъ].

На стїхѡвнѣ: стїхїры, глѡсѣ ѣ.

Пѡ: ѡме ѣνφρᾶδ, ѡвѣ:

ѡмъ дхѡ сѣѡмъ * сѣѣ ѡ непѡрѡченъ * ѡбнѣѣѣ ѣсї, бѣжѣннѣ ѿче
григорїе, * добродѣтельнымї дѣѡнмї * ѡ вѣроѡ прѡвоѡ.

Стїхѣ: ѣтнѡ прѣдъ гдѣмъ * смѣртѣ прѣбнѡхъ ѣгѡ.*2

Сѣнителѣй ѡѡкращѣнїѣ, * сѣрѣтѡтѣрпцѣѣ хрїтѡвѡхъ слѡвѣ, * григорїѣ
пѡстырѡ прѣднѣѡѡ, * лѡбѡвїѡ восхѡлїмъ, вѣрнїи, * почитѡюще
добродѣтели ѡ страда́нїѣ ѣгѡ.

Стїхѣ: Чтѡ воздѡмъ гдѣѣ ѡ вѣѣхъ, * ѡже воздѡдѣ мнї.*3

Црѣковѣ хрїтѡѡѣ * веселїтѣѣ ѡ тѣѣѣ, григорїе, * ѡмѣѣѣ въ сѣѣѣ ѣтнѡѣѣ
твоѡ мѡщїи, * ѡ рѡдѡстнѡ прѡславѣѣетѣѣ * чѡдѣѣѣ твоѡѣ.

Глѡва, глѡсѣ ѡ подѡбенъ тѡѡже:

* Пс. 115,6.

* Пс. 115,3.

Тѣ́цы вѣ́рнагѡ слѣ́жителя, * цѣ́ркве свѣ́тїльника всесвѣ́тлагѡ, *
 григѡ́ріа предѣ́внаго * ны́нѣ, вѣ́ па́мѧть ѿгѡ́ соше́дшесѧ, *
 возпо́ймъ любѡ́вію. **И ны́нѣ, гла́сѣ ѿ подо́бенъ тѡ́йже:**

Пресѣ́ла мѣ́ти бѣ́жїа, * съ ли́ки прѣ́бныхъ * моли́сѧ ѿзъ тебѣ́
 вопло́щенномъ, * сѣ́нцѡ пра́вды, гдѣ́, * спѣ́ти ѿ просвѣ́тити дѣ́шы
 на́ша.

Тропа́рь, гла́сѣ ѿ:

И́ко жер́тва бл҃гопріа́тнаѧ * бл҃гѡ вса́ческихъ цїе́нствѡеши прѣ́бнѡ *
 ѿ ѡ́усер́днѡй подви́жнѡй * хрѣ́стѡ предста́тельствѡеши. * се́гѡ
 ра́ди, вои́стиннѡ, повѣ́шенїе твое́ зна́меноваше ѡ́бзавле́нїе * ѿ́лннскихъ
 люде́й ѿ до́лгагѡ ра́бства. * сѣ́це, цїе́нномѣ́ниче григѡ́ріе, почита́емъ тѧ.

И́нѣ тропа́рь, гла́сѣ ѿ. [Творе́нїе сѣ́нителя а́дана́сіа ковро́вскагѡ]:

Сѣ́нителя ѿ мѣ́ниче григѡ́ріе, * за лю́ди твоѧ дѣ́шѡ положи́вый, * ѿ
 вѣ́ свѣ́тонѡ́снѡй де́нь хрѣ́тѡва воскрѣ́нїа пострада́вый, * моли́сѧ
 страда́вшемъ за ны ѿ воскрѣ́шемъ * цѣ́ркѡвь правосла́внѡю незы́блемѡ всегда́
 храни́ти, * па́ствѣ́ же твое́й ѿ рѣ́сѣтѣй зе́млѣ, * сѣ́бѡ мо́щи твоѧ съ
 любѡ́вію лѣ́та мно́га храни́вшей, * дарова́ти мі́ръ ѿ ве́лію мѣ́тъ.

И́нѣ тропа́рь, гла́сѣ ѿ:

Бл҃гѡе́нъ ѿ́си, хрѣ́стѣ бѣ́же на́шѣ, * ѡ́укрѣ́пнѡй бѣ́жтвеннаго патріа́рха, *
 низпосла́вый томѡ́ свѣ́ше своѡ́ бл҃гѣ́тъ, * ѿ́мже ѿ на́съ свободи́лъ
 ѿ́си ѿ ра́боты вра́жїа: * чл҃вѣ́колю́бче, сла́ва тебѣ́.

НА Ѹ́ТРЕНИ.

[На Б҃гѣ, гдѣ́: тропа́рь сѣ́нителя, два́жды.]

Гла́ва, ѿ ны́нѣ, бѣ́городиченъ.]

По ѧ́-мѣ стї́хослѡ́вїи: сѣ́да́ленъ, гла́сѣ ѿ:

И́ерлї́ма го́рнагѡ жи́теля, * сѣ́бѣхъ со́нма соприча́стника, *
 цїе́нномѣ́ника григѡ́ріа возвели́чимъ, * бѣ́годарова́ннѡ мо́щи ѿгѡ́
 ѡ́блѡбызѡ́юще, возпо́ймъ: * моли́, бл҃же́нне, прилѣ́жнѡ хрѣ́ста бѣ́а, * спѣ́тїсѧ
 дѣ́шамъ на́шымъ. **[Два́жды.]** **Гла́ва, ѿ ны́нѣ, [бѣ́городиченъ,] гла́сѣ тѡ́йже:**

Невѣсто неискѹбрѣннаѣ, * премѣрости сею показѣша оутрѣба твоѣ
 бѣа слова: * ты бо єдина, мѣи бжїѣ, * бл҃гнѣхъ ходѣтанца
 ѣвнѣшисѣ, * всѣхнѣхъ страстѣи избѣви рабы твоѣ, * непрестѣнно
 воспѣвающыѣ славу твою.

По в-мъ стѣхословїи: сѣдѣленъ, гласъ ҃:

Прѣбне и требл҃женне, ст҃ителю григорїе, * пѣстырю добрый,
 началопѣстыря хр҃та оугодниче, * положивый дѣшѣ твою за
 єллинскїѣ людѣ, пѣствѣсмыѣ тобою. * тѣмже и нынѣ, ѿче досточѣдне,
 * испроси оу гдѣ, * ѣже даровѣти намъ вѣлю мѣть. [Дважды.]

Глава, и нынѣ, [вѣторѣченъ,] гласъ тѣйже:

Чертѣгъ, приносѣщною славою оукрашенъ, вѣдающе вѣнѣ, * желанїе
 ѣмѣмы совнѣти въ ѿнь, * но, ѿдѣжды не имѣюще, стыдѣмѣсѣ, * да
 не свѣзани ѿ аггѣлѣ и избѣрженѣи вѣдемъ. * ты, ѿци ѿдѣжда нагнѣхъ
 дерзновѣнїѣ, дѣо мрїе, оукраси ны * и введи вѣнѣтъ цр҃твѣѣ хр҃тоѣ.

По полѣелѣн: сѣдѣленъ, гласъ ҃:

Прїидите мѣниколюбѣсѣѣ собѣри, * пѣмѣть прѣнагѣ мѣжа почтѣмъ,
 * пѣть тѣснѣи и ст҃ителнѣи избѣравшагѣ, * и за хр҃тоѣмъ дѣже до
 оузѣ и смѣрти послѣдовавшагѣ, * исповѣданїемъ вѣры апѣломъ подобника,
 * мѣникоѣѣ равностѣтелѣ, * вѣобл҃женнагѣ григорїѣ днѣсѣ ликѣюще
 восхвалѣмъ. [Дважды.]

Глава, и нынѣ, [вѣторѣченъ,] гласъ тѣйже:

Бѣе дѣо, * вседержѣвнаѣ наша цр҃ице, * ѿмофѣромъ мѣтѣѣ твоѣхъ
 покрывѣющѣѣ вѣсѣ мїрѣ, * прїимѣи ѿ бл҃годѣрныхъ сѣрдѣцѣѣ нашинѣ *
 похвалнѣмъ пѣснѣи сїѣ * и испроси намъ оу сїѣ твоегѣ вѣоначѣльнагѣ *
 грѣхѣѣѣ прощѣнїе и вѣлю мѣть.

Җтепѣнна, 1-й антѣфѣѣнъ д-гѣ гласѣ.

Прокїменъ, гласъ ҃:

Җтнѣ прѣдъ гдѣмъ * смѣръ прѣбнѣхъ єгѣ.^{*4}

Җтїхъ: Чтѣо воздѣмъ гдѣвѣ ѿ всѣхъ, * ѣже воздѣдѣ ми;^{*5}

^{*4} Пс. 115,6.

^{*5} Пс. 115,3.

^{6*} ЈН. 10,1-9 (зач. 35 од пола).

Ѡ юности старческѹ мѹдрость дарова тебе христѹ, всѧ во крѣпкѣ мѣра сегѡ пренебрегла єси, и монашескаго житїа возжелѣла єси: тѣмже оублажаешисѧ нынѣ съ лики прѣбывающихъ.

Мѹромъ добродѣтелей ѡблгодѹханныѧ стѣѧ мѡщи твоѧ, всечтне іерарше григоріе, ѡснованїе твердое іакѡшасѧ младѡмѹ градѹ ѡдѣсѣ, во оутвержденїе вѣры и бл҃гочитїа. **Бѣгѡродиченъ:**

Неболѣзновавша чрекомъ, рѡждаша христѧ гдѧ, мольбѧми твоїми мѣтряними ищелѧ болѣзни дѹшъ и тѣлесъ нашихъ, да бл҃годаришѹ сѧ твоимѹ приносимъ побѣднѹ пѣснь.

Пѣснь 7. Іромѡсъ:

Ижесть стѧ іакѡ гдѧ, и ижесть прѣвнѧ іакѡ бѣхъ нашихъ, єгѡже поетѧ всѧ тварь: ижесть прѣвнѧ, паче тебе, гдѧ.

Ѡ цѧ ѡцѣвъ и пастырь пастырей истиненъ іакѡлсѧ єси, Ѡче григоріе бѣгомѹдре: любѡвъ бо твоѹ и млѣть къ паствѣ твоєй поминающе, на крѡвъ млѣтвѧ твоихъ оуповаемъ.

Оу красѣ славы твоѣмъ прѣтолъ первозвѧннаго апѡла, и градъ константіна великаго въ тебе ѡбръте своегѡ заступника и млѣтвенника.

Горѧ адѡнскаѧ радѹется, и мѹщи кѣлїю твою, Ѡче прѣбне, въ тоѧ во молаѣ и трѹждаѣсѧ, пребывѧ єси непоколебимъ, іакѡ оутвержденный на камени заповѣдей гдѣнихъ. **Бѣгѡродиченъ:**

Аггѡвъ оуднвлѣнїе, члѣкѡвъ дерзновѣнїе, вѣче читаѧ, принодѣѡ, моли христѧ бѣа, спсѣти непрестѧнно тѧ бл҃жащыѧ.

Ихъ кондакъ, гласъ 7:

Іерарше бѣгѡдѹхновѣнне, * рожденный бл҃гочитно, * безвѣнно за паствѹ твою повѣшенїемъ въ жертвѹ принесенный. * тѣмже страданїемъ твоимъ, іакѡ ѡгнемъ ѡбоженнаѧ, * поетѧ тѧ єллада празнствомъ вѣтвенныхъ пѣсней, * и радѹисѧ, ти вопїетѧ, * цѣнномѣнноче Ѡче григоріе.

^{7*} наша измена, а у озворнику: ѡзвѣми на́шими грѣхѡвыми.

Пѣснь ѿ. Ірмось:

Страстѣй мѧ мгы, ѣкѡ ѿ глѣбокіа нощи, ѡзбавлѧй, оутреневати сподоби дѡхъ мой, молюсѧ, во свѣтѣ днѣ повелѣній твоихъ, хрѣтѣ.

Аѡшъ свою скорбѣю крѣпкою за люди твоѧ раздираѧ, ходѧтай ѡбѣи сѧ за пѣствѣ предъ владыки земными и агганы нечестивыми, но паче же мѣтвенникъ всензрѣдний ко пресѣтѣй трѣтѣ.

Стѣнителей красото, архіереѧ великаго сладжителя ревностный, іерарше григоріе всецѣдне, сопрічастникъ страстѣй сѣѧ бывъ, въ нѣныхъ сѣлѣхъ съ нѣмъ прославляешисѧ, паче оумѧ весѣлѣа насыцаѧсѧ.

Вто кромѣ гдѧ ѡзчестѣи мѡжетъ, стѣнителя всецѣдне григоріе, твоѧ мѣлостыни, ницѣлюбѣе, ѡ сѣцихъ въ оузахъ попечѣніе, сѣе добрѣ вѣдѡще, и мы, грѣшніи, мѣтыни и мѣтѣхъ твоихъ просимъ. **Бѣгородиченъ:**

Ащѣніемъ члѣвкоубѣицы дрѣвнаго прѣсѣи наша ѡ пріисноуциныа жизни ѡпадѡша: ржѣтвомъ твоимъ, чѣта, земнородніи вси пѣки въ рай восхнѣени бѣхомъ.

Пѣснь ѿ. Ірмось:

Содержіма мѧ, прѣими, члѣвколюбче, грѣхѣи многими, и припадающа щедротамъ твоимъ, ѣкѡ прѣрока [іѡнѡ], гдѣи, и сѣи ма.

Црковъ православною оукрашилъ сѣи добродѣтельными твоими, цѣлѣными и кончиною мѣническою, ѡче григоріе преблѣженне, тѣже нечестіе и рабство агганское пресѣкль сѣи.

Ризою блѣтти ѡдѣанъ, покровомъ мѣтѣхъ своихъ ѡдѣнѧй пріисно пѣствѣ твою и всю зѣмлю рѣсѣдѡ, мѡщи твоѧ многа лѣта блѣгоговѣишъ хранившѡ.

Багрянницею твоихъ кровѣи оукрашенъ, стѣнителя григоріе, и мѣромъ сѣиенства блѣгодѣла, блѣви градъ и люди тѧ любѡвію чѣдѡщыа. **Бѣгородиченъ:**

Архѣггальскѣи глѣзъ вопіемъ тѣи: радѡисѧ, блѣтнаѧ, гдѣ съ тобою: радѡисѧ, блѣвеннаѧ, застѣпнице наша и скороѧ въ бѣдѣхъ помѡщнице.

Конда́къ, гла́съ ѿ:

Ѧко па́трїа́рхѡвѡ вели́кое о́удовре́нїе * ѿ а́рхїе́реѡмѡ первопрѣ́то́льни́ка
премѣ́драгѡ, * ѿно́чествѣ́ющы́мѡ на́стѣ́вни́ка ѿ пра́вило, * мѣ́нникѡвѡ
сла́вѣ ѿ красотѣ́, * цр҃кѡ́внаѡ ча́да, соше́дшесѡ, почтѣ́мѡ па́мѡть,
глаго́люще: * ра́дѡи́сѡ, Ѻ́че григѡ́ріе, * бо́дрый о́умѡ ѿ все́соверше́нный. **Їко́сѡ:**

Бла́гѣ́ныхъ дарѡ́вѡ вл҃ки хр҃ста́ сое́де все́чѣ́тны́й, * це́дрѡ́тъ гд҃ни́хъ
пра́здаѣ́телю все́мл҃тви́вѣи́шїй, * іе́ра́рше сѣ́бїй григѡ́ріе, * сѣ́н҃тельскїй
по́двигѡ о́усѣ́дѣ́нѡ ѣ́си кро́вѡмѡ сво́имѡ, * ѿ бы́лѡ ѣ́си цр҃кви ѿ наро́дѡ
тво́емѡ ѡ́сѣ́здѡ па́стѡво́дѡщаѡ ко і́спѣ́нію. * тѣ́мже прѣ́тека́юще къ ра́цѣ́
мо́щїей тво́ихъ, * лю́бо́вїю ло́быза́емѡ ѿ́хъ ѿ ко́пїемѡ: * ра́дѡи́сѡ, Ѻ́че
григѡ́ріе, * бо́дрый о́умѡ ѿ все́соверше́нный.

Пѣ́снь 3. І́рмо́сѡ:

На по́лѣ де́и́рѣ ѿно́гда мѡ́чнѣ́тель пе́щь по́стаѡи на мѡ́чѣ́нїе вѣ́но́сныхъ,
въ не́йже трѣ́ Ѻ́троки пѣ́сносло́вѡхѡ ѣ́ди́нагѡ вѣ́а, трѣ́нѡ во́спѣ́ва́хѡ,
глаго́люще: Ѻ́цѣ́вѡ вѣ́е, бла́гѡе́нѡ ѣ́си.

По́юще, сла́внѡмѡ тво́ѡ по́двигѡ па́сты́нныѡ, сѣ́енне Ѻ́че григѡ́ріе, ѿ
тво́е стра́да́нїе мѣ́ни́ческоѡ во́спомїна́юще, про́симѡ тво́егѡ
мл҃твеннагѡ прѣ́ста́тельствоѡ за на́сѡ ко гд҃ѡ, ѣ́мѡже ко́пїемѡ: Ѻ́цѣ́вѡ вѣ́е,
бла́гѡе́нѡ ѣ́си.

Разѡмѣ́нѡмѡ вѣ́и вѣ́їе прѣ́дѣ́вное смѡ́трѣ́нїе въ прене́сѣ́нїи сѣ́бїхъ мо́щїей
тво́ихъ, Ѻ́че григѡ́ріе, во гра́дѡ Ѻ́де́ссѡ, ѿмнѣ́же зе́мля на́ша ѡ́сѣ́нѡ,
гра́дѡ же се́мѡ бы́ша во о́утѡверже́нїе, ѿ лю́демѡ правосла́вны́мѡ въ прѣ́сноѡ
просла́вленїе.

Сѣ́енства бла́гѡтѣ́ ѡ́сѣ́вѡю прѣ́емѡ на зе́млі, Ѻ́че досто́чѡдне григѡ́ріе,
въ скі́ніи нѣ́нѣи ны́нѣ сѣ́еннодо́ѣнствѣ́ши, ѿ со дерзнове́нїемѡ
мо́лиши трѣ́ди́нагѡ вѣ́а ѡ́ цр҃кви сѣ́бї, ѡ́ гра́дѡ ѿ лю́дѡхъ, почита́ющы́хъ
вѣ́рнѡ сѣ́бѡ па́мѡть твою́.

Вѣ́рѡбїе́нѡ:

Ра́достѡ на́ша, прѣ́чѣ́таѡ дѣ́во, ты ѣ́ди́на во всѣ́хъ ро́дѣхъ мѣ́нѡ вѣ́їѡ
показа́лаѡ ѣ́си, вѣ́жѡво́ неѡпа́льнѡ вѡмѣ́стї́вшаѡ. тѣ́мѡ тѡ
бла́гѡи́мѡ, мѣ́ріе вѣ́но́евѣ́стнаѡ.

Пѣснь ѿ. Іѣмѣсѣ:

Пѣвѣдѣтели мѣчѣтели ѿ пламене блѣтѣю твоѣю бѣвше, заповѣдемъ твоимъ сѣлѣмъ прилѣжающе, ѿтроцы копѣхѣмъ: блѣвѣте, всѣ дѣла гдѣна, гдѣа.

Житѣе твоѣ равнолѣтѣное ѿ страдаѣнїе неповѣнное, григѣрїе всечѣтне, въ конѣ блѣгодѣхѣнїа дѣхѣнагѣмъ воспрїа гдѣмъ, ѿ дарѣмъ тебѣ вѣлїю блѣтѣ цѣлѣбнѣю, ѣюже безмѣзднѣмъ врачѣши дѣшѣ ѿ тѣлесѣ наѣша, да хвалѣбнѣмъ поѣмъ: блѣвѣте, всѣ дѣла гдѣна, гдѣа.

Терпѣнїемъ своимъ сокрѣшилъ еси всѣмъ снѣмъ вражѣю ѿ слѣбъ нечѣстѣвѣхъ, сѣеннострадаѣльче григѣрїе, ѿ мѣчѣнїа пѣтѣ доблѣстнѣмъ прошѣдъ, достѣглъ еси въ нескѣнчѣемѣмъ покрѣмъ нѣнѣмъ, ѿдѣже со лѣтѣмъ ликѣши ко свѣтѣмъ всѣхъ творѣмъ.

Сѣмъ мѣтѣю, бѣвшею ко оѣсѣтѣхъ твоихъ, страдаѣльче прѣбне, прѣдалъ еси дѣшѣ твоѣ въ рѣцѣ живѣагѣмъ бѣа, ѿ пѣвѣдонѣснѣмъ со слѣвою возшѣлъ еси въ чертѣмъ егѣмъ нѣнѣмъ. **Бѣгѣрѣдѣнѣмъ:**

Слѣво ѿчѣе едѣнносѣнѣное, адѣмоко ѿзбавлѣнїе, ѿ кровѣмъ твоихъ дѣстѣвнѣхъ воплотѣсѣ, едѣнѣмъ, ѣакѣмъ вѣсѣтѣ, всепѣтѣмъ, сѣсѣмъ наѣмъ твоѣю блѣгѣстѣю.

Пѣснь ѿ. Іѣмѣсѣ:

Прѣблѣннѣное на горѣмъ законополѣжнѣмъ ко ѿгнѣмъ ѿ кѣпнѣмъ, рѣжѣмъ прѣснодѣмъ, въ наѣше вѣрнѣхъ сѣсѣнїе, пѣснѣмъ немоѣчнѣмъ величѣемъ.

Нечѣстѣкѣмъ оѣбѣнѣцы не оѣмѣлѣшѣсѣ, вѣдѣша конѣнѣмъ твоѣмъ мѣчѣнѣсѣмъ, сѣнѣтелю ѿчѣе григѣрїе, но сѣмоѣ тѣло твоѣ мѣртѣвое на порѣгѣнїе ѿ оѣтѣплѣнїе ѿдѣша, ѣже дѣвно ѿзѣмъ нѣдрѣмъ морѣкѣхъ ѣакѣмъ гдѣмъ въ нечѣлѣнѣмъ лѣдемъ правослѣвнѣмъ.

Прѣмысломъ всеблѣагѣмъ вседѣтелѣмъ совершѣсѣмъ прѣнесѣнїе чѣтнѣхъ моѣмъ твоихъ, ѿчѣе сѣеннѣнѣшѣмъ григѣрїе, ко гдѣмъ бѣосѣсѣемѣмъ ѿдѣсѣмъ, ѿдѣже сѣтѣтѣмъ тѣмъ лѣдѣмъ пѣсѣтѣмъ твоѣмъ, сѣеннѣцы ѿ мѣрѣтѣмъ, въ пѣснѣхъ величѣюще страдаѣнїа твоѣа.

Прїзванѣ бѣах ѣсѣ во дворѣ небѣснѣа, стрѣтоно́сче Ѡ́че григѡ́ріе, тѣло твоѣ мѣ́нически оукра́шенное, ѡста́вилѣх ѣсѣ на́мѣ въ насле́діе дѣ́довное, ѣ́же бѣ́ах дѣ́внѡ просла́вилъ и па́ки дарова́ пѣ́ствѣ твоѣ́й, ѣ́акѡ сокрови́ще бога́тое и́сцѣле́ній.

Бѣ́гѡродиченъ:

Ю́же воспе́ваютьъ си́лы небѣснѣа, вѣ́щцѣ дѣ́вѣ, црѣ́кве красотѣ́, вѣ́рныхъ держа́вѣ и похва́лѣ, бѣ́гѡда́рнѡ велича́ю и пѣ́ніе сконча́ваю.

Свѣ́тїленъ:

Свѣ́томѣ сїа́нїа воскрѣ́шагѡ хрѣ́ста жнзнода́вца * ѡза́рївѣа, Ѡ́че григѡ́ріе, * за нѣ́мѣ послѣ́довалѣх ѣсѣ да́же до сме́рти, * и тогѡ́ бл҃гѣ́тїю просвѣ́тївѣа, * и́сточникѣ чѣ́десѣхъ и мѣ́тей ѣ́авїлѣа ѣсѣ. * сегѡ́ ра́ди мо́лимъ тѣ́: * сї́сѣ дѣ́шы на́шѣа.

Сла́ва, и ны́нѣ, бѣ́гѡродиченъ:

Зарю́ пресвѣ́тлѣю, * ѣ́авла́ющѣю на́мѣ сї́нцѣ незахо́дїмое, * вѣ́мѣ тѣ́, пресѣ́ла дѣ́во бѣ́е. * сегѡ́ ра́ди мо́лимъ тѣ́: * ѣ́акѡ мѣ́ти свѣ́та сѣ́щї, * просвѣ́тї на́сѣ свѣ́томѣ сїа́ твоегѡ́, * хрѣ́ста бѣ́а на́шегѡ.

На хвалѣ́тѣхъ: стї́хїры стї́телеа, гла́сѣ ѿ.

Пѣ́: Трїа́днѣкенъ:

Трїа́днѣкнѡ воскрѣ́шагѡ хрѣ́ста гдѣ́а * вѣ́рный оу́чникѣ ѣ́авїлѣа ѣсѣ, * до́бropовѣ́дне стї́телею григѡ́ріе: * пѣ́ствѣ ѣ́ллинскїа ра́дованїе, * мо́лїсѣа члѣ́вколю́бецѣ бѣ́, * да сї́сѣтѣ дѣ́шы на́шѣа.

Живода́вцѣ сї́сѣ гдѣ́ * послѣ́довалѣх ѣсѣ во страда́нїихъ твои́хъ, * крѣ́тѣхъ жнті́а по́стническагѡ по́дѣах ѣсѣ, * подкрѣ́плѣе́мѣ бж҃твенно́ю бл҃гѣ́тїю. * тѣ́мже ко́пїемъ тѣ́, стї́телею григѡ́ріе, * мо́лї ѡ́ на́сѣ, сї́сѣтїсѣа дѣ́ша́мѣ на́шымъ.

Бж҃їею сї́лою оукрѣ́плѣе́мѣ, * вра́жїа кѡ́зни преповѣ́дїах ѣсѣ, * вѣ́рѣ хрѣ́стовѣ́ проповѣ́дѣа, * нечѣ́стївѣа Ѡ́бычїа и́скоренїах ѣсѣ: * просвѣ́тївѣ́ый ѣ́ллинскї́й наро́дѣ, іе́ра́рше григѡ́ріе, * мо́лї хрѣ́ста бѣ́а сї́сѣтїсѣа дѣ́ша́мѣ на́шымъ.

Сла́ва, гла́сѣ и подо́бенъ то́йже:

Анѣи нынѣ, вѣспасаемый граде Ѡдессо, * ѣакѡ лѣчѣми сѣнечными
просвѣщаемый чѣдотворнымъ ѡбразомъ касперовскимъ: * еѣ бо
вѣомѣдый иннокѣнтій * со твѣрдymi въ мѣченіихъ анатоліемъ и
григоріемъ, * пречѣдныи гавріѣлъ храмостроитель * и дѣвныи въ
чѣдотвореніихъ іѡна * съ прѣбнымъ ѡцѣмъ кѣкшею, * ѣакѡ свѣзды
небѣсныя сѣяющыя, * пріснѡ мѡлѣтѣя сѣстѣя градѣ нашемѣ, * и всѣмъ
вѣрою живѣщымъ въ немъ. **И нынѣ, вѣгородиченъ, глѣсъ тѡйже:**

Бѣе, ты сѣи лѡзѣ истиннаѣ, * возрѣстѣвшѣа намъ плѡдѣ живѡтѣ, *
птѣвѣ мѡлѣтѣ: мѡлѣѣ, вѣчѣе, * со сѣитѣлемъ*⁸ григоріемъ *
помѣловѣтѣя дѣшѣмъ нашымъ.

Гласѡсловѣе великое и ѡпѣстѣ.

И вывѣстѣ помѣзаніе брѣтѣи [сѣлемъ] ѡ лампѣды сѣитѣлѣ.

НА ЛѢТУРГІИ.

Блѣжѣнны ѡ канѡна сѣагѡ пѣснь 1-ѣ и 5-ѣ.

Прокіменъ, глѣсъ 3:

Чѣтѣа прѣдъ гдѣмъ * смѣртѣ прѣбныхъ сѣгѡ.*⁹

Стѣхъ: Чтѡ воздѣмъ гдѣви ѡ всѣхъ, * ѣажѣ воздѣдѣ ми;*¹⁰

Ѣплѣ ко сѣврѣемъ, зачѣло тлѣ.*¹¹

Рѣтѣе, [ѣ, 3] повинѣтѣѣа настѣвникѡмъ вѣшымъ и покарѣйтѣѣа:
тѣи бо бѣдѣтѣ ѡ дѣшѣхъ вѣшнѣхъ, ѣакѡ слѡво воздѣти хотѣѣе,
да съ рѣдѡстѣю сѣе тѣворѣтѣ, ѡ не воздыхѣюще: нѣѣтъ бо полѣзно
вѣмъ сѣе. [iii] **Мѡлѣтѣѣа ѡ насъ, ѡупѡвѣемъ бо, ѣакѡ добрѣ сѡвѣѣтъ ѣмѣмы**
во вѣемъ, добрѣ хотѣѣе жѣтѣи. [ѣ] **Лѣшше же мѡлѣ, сѣе тѣворѣтѣ, да**
вскѡрѣѣ * ѡсѣтрѡѡѣа вѣмъ.*¹² [ѣ] **Бѣѣ же мѣра возвѣдѣи ѣзъ мѣртѣвѣхъ**
пѣстѣра ѡвѣамъ великаѡ, крѡвѣю заѣѣтѣа вѣчнаѡ, гдѣ нашего ѣисѣ хрѣтѣа:

⁸* наша измена, а у озворнику: сѣѣymi лѣѣы.

⁹* Пс. 115,6.

¹⁰* Пс. 115,3.

¹¹* Евр. зач. 335 (13,17-21).

¹²* возвращѣѣа къ вѣмъ.

[ка] Да совершітѣ вы во всѣмъ дѣлѣ влѣзѣ, сотвори́ти волю ѿгѡ, творѣ въ всѣхъ бѣгодо́дноѣ предѣ нѣмѣ, и́и҃сѣ хрѣ́то́мѣ: ѿмѡже слава во вѣки вѣкѡвъ. **А**мѣнь.

Аллендѣа, гла҃сѣ дѣ:

Οὐγὰρ πρῶταγ ποδῆταια πρεμῖροσσι, * ἢ λῆξικѣ ѿгѡ возгѣго́летѣ ѿдѣ.*¹³

Ἐπιτάφιος: Прѣ́никѣ, ѿкѡ фѣніѣѣ, процвѣ́тетѣ, * ѿкѡ кѣдрѣ, и́же въ лѣвѣнѣ, оумно́житѣ.*¹⁴

Ἐὐαῖε ὦ ἰωάννα, зачало ѿс.*¹⁵

Рече гдѣ ко прише́дымѣ къ немѡ іѡдѣсѣмѣ: [ка] ѿзѣ ѿсѣмѣ двѣрь, мно́ю ѿце ктѡ вни́детѣ, спсѣ́тѣ, ἢ вни́детѣ, ἢ и́зѣдетѣ, ἢ пѣжитѣ ѡбѣ́щѣтѣ. [ка] Тѣтѣ не прихѡ́дитѣ, рѣзѣ да оу́кратѣтѣ, ἢ оу́бѣ́етѣ, ἢ погѣ́битѣ: ѿзѣ прѣ́идѡхѣ да живѡ́тѣ и́мѡтѣ, ἢ ли́шше и́мѡтѣ. [ка] ѿзѣ ѿсѣмѣ пѣсѣтырь до́брыи: пѣсѣтырь до́брыи дѡшѡ своѡ полагѣ́етѣ за ѡвцы. [ка] ѿ наѣ́мникѣ, и́же нѣ́стѣ пѣсѣтырь, ѿмѡже не ѿ́тѣ ѡвцы своѡ, вни́детѣ во́лка гра́дѣца, ἢ ѡста́влѣетѣ ѡвцы, ἢ вѣ́гаетѣ, ἢ во́лкѣ расхѣ́титѣ и́хѣ, ἢ распѣ́дитѣ ѡвцы. [ка] ѿ наѣ́мникѣ вѣ́житѣ, ѿкѡ наѣ́мникѣ ѿ́стѣ, ἢ не радѣ́тѣ ѡ ѡвцѣ́хѣ. [ка] ѿзѣ ѿсѣмѣ пѣсѣтырь до́брыи, ἢ знѣю моѡ, ἢ знѣю́тѣ мѡ моѡ. [ка] ѿкоже знѣ́етѣ мѡ ѡ́цѣ, ἢ ѿзѣ знѣю ѡ́цѣ: ἢ дѡшѡ моѡ полагѣю за ѡвцы. [ка] ἢ и́ны ѡвцы и́мамѣ, и́же не ѿ́тѣ ѡ дворѣ сѣгѡ, ἢ тѣѡ мѣ подо́бѣетѣ приве́стѣ: ἢ гла҃сѣ моѡ оу́слѣ́шатѣ, ἢ вѣ́детѣ ѿ́дино стѣ́до, ἢ ѿ́динѣ пѣсѣтырь.

Прича́стѣнѣ:

Въ пѣ́мѣтѣ вѣ́чнѡ вѣ́детѣ прѣ́никѣ, [ѡ слѡ́ха слѡ не оу́бои́тѣ].*¹⁶

¹³* Пс. 36,30.

¹⁴* Пс. 91,13.

¹⁵* Јн. 10,9-16 (зач. 36).

¹⁶* Пс. 111,6 и 7.

МѢТА.

преѣтнаѧ и цѣннаѧ главѣ, вѣгѣти сѣагѡ дѣа исполненнаѧ,
 ꙗко со Ѡцѣмъ Ѡбитаѣице, великій архіерее, теплыи нашъ
 заступниче, цѣнночѣниче Ѡче григоріе! предстаѡ оу прѣтѣла
 всѣхъ црѣл, и наслаждаѧся свѣта ѣдиноѡциныѧ трѣцы, и херѡвѣмски со
 ѧгглы возглашаѧ пѣень трисѣѡю, келіе и неизлѣдованное дерзновѣніе
 имѣѧ ко всемѣтнѡмѡ вѣщѣ, молиѧ ꙗко лиудѣи пѣствы твоеѧ,
 ѣдинородный тебѣ ѧзыкъ, вѣгѣстоѧніе сѣыхъ црѣкѣи оутверди, архіерѣи
 вѣголѣпѣемъ сѣи҃тельства оукраси, монашестѣвѡущихъ къ поѡвѣгѡмъ
 дѡбрагѡ течѣніѧ оукрѣпи: граѡдъ сѣи, любѡвѣю тѧ чѣщѣи, и всѧ грады и
 страны дѡбрѣ сохрани, и вѣрѡ сѣѡю православноѡ тѣмъ соблюсти гѡда
 оумоли: мѣръ вѣсь оумири, ѡ глада и пѡгѡбы ѧзѡвѣи насъ, и ѡ нападѣніѧ
 ѧноплеменныхъ сохрани: сѣарыѧ оутѣши, ѡныѧ наѡчи, безѡмныѧ оумѡдри,
 вдовѣцы помѣли, сирѡты заступни, мѣнцы возрасти, плѣнѣнныѧ
 возврати, немоцестѣвѡущыѧ ѧцѣли и вездѣ теплѣ призывѡущихъ тѧ, и
 сѧ вѣрою притекаѡущихъ къ раѡцѣ ѣтныѧхъ и многоцѣлѣбныхъ моцѣи
 твоѣхъ, оусѣрднѡ припадаѡущихъ и молаѡцихъ ти, ѡ всѧкѣхъ напѣстей и
 бѣѡдъ ходѡтайствѡмъ твоѣмъ свободи, да зѡвѣмъ ти: Ѡ, вѣгонзѣрѡнный
 пѣствырю, всезлатѡ оустѧ слова, ѣллинскаѧ похвалѣ, православіѧ
 оукрашѣніе! моли ѡ насъ всецѣдраго и члѣвѣколюбѣваго хрѣта вѣа нашего, да
 въ дѣнь сѣрашнагѡ пришествѣѧ ѣгѡ шѡїагѡ сѣѡніѧ ѧзѡвѣитъ насъ, и
 радости сѣыхъ причѣстники сотвориѣтъ со всѣми сѣыми во вѣки. **Ѧ**минь.

**СПОМЕН СВЕТОГ НОВОГ СВЕШТЕНОМУЧЕНИКА ГРИГОРИЈА V,
ПАТРИЈАРХА ЦАРИГРАДСКОГ.*¹⁷**

Гвештеномученик Христов и васељенски патријарх Григорије рођен би 1745. године у Димициани на Пелопонезу, од побожних родитеља Јована (Ангелопулоса) и Асимине. На крштењу он доби име Георгије. Када заврши основну школу у свом родном месту, млади Георгије отиде најпре у Атину, а затим у Смирну. Беше му тада око двадесет година. Пошто проведе мало времена код својих сродника у Смирни, похађајући тамо и школу, одлучи да се замонаши, и зато ступи у један манастир на острву Строфадон, где ускоро би замонашен са именом Григорије. Из овог манастира он отиде на острво Патмос ради изучавања богословске науке у тамошњој богословској школи званој Патмијада.

Још док Григорије борављаше у Смирни њега упозна митрополит Смирнски Прокопије. Када пак заврши школу на Патмосу, овај митрополит га позва у Смирну и рукоположи најпре за ђакона, а затим и за презвитера. А када ускоро митрополит Смирнски би изабран за патријарха Цариградског, блажени Григорије би уместо њега хиротонисан за митрополита Смирнског 1785. године. Као митрополит града Смирне он се пуних дванаест година очински стараше о богоповереној му пастви и њеном спасењу. У то време он би биран и за члана Светог Синода у Цариграду. Године 1797., после оставке патријарха Герасима III (1794-1797 г.), Григорије би једногласно изабран од свих за Цариградског патријарха, наследивши на тај начин епископски престо великих отаца и пастира свете Цркве Христове у Константиновом граду. Као патријарх и глава поробљеног хришћанског народа, свети Григорије се стараше пре свега да проповеда и сведочи Еванђеље Спасово, и да очува поштовање и држање заповести Божјих и канона црквених. А сам он живљаше веома скромно и подвижнички строго.

У то време стање у Турској држави беше тешко. Хришћански народ још увек страдаше под тешким агарјанским јармом. Особито је тешка била тиранија злих јаничара. Због њих су се многи хришћански народи у разним крајевима дизали на устанак против Турака. Један такав устанак беше избио, по наговору Француза, 1798. године на острвима у Јонском мору. О томе устанку Алипаша извести султана, а султан припреми велику војску да њоме казни побуњенике. Тада свети патријарх Григорије посредоваше код султана, и успе да од њега добије одобрење да сама Црква среди тамошње немире. Послани за то од патријарха протосинђел Јоаникије успе да у Арти смири хришћане, и на тај начин би отклоњена опасност од страшног покоља невиних хришћана. Али тада неки од архијереја у Цариграду, који не беху

^{17*} преузето из „Житија светих“ за месец април, преп. Јустина (Поповића), стр. 145-150.

задовољни Григоријем као патријархом, јер их је он нагонио да иду у своје епархије, а не да седе у Цариграду далеко од своје пастве, оклеветаше патријарха пред Турцима да није способан да држи хришћане у послушности султану. Због тога велики везир принуди Григорија на оставку, и прогна из Цариграда у Халкидон, а одатле у Свету Гору (1798. године).

Дошавши у Свету Гору, свети патријарх се настани у манастиру Ивируну, одакле посећиваше и друге манастире и скитове. На Атону он проведе око пет година, проповедајући реч Божју и свима дајући пример монашког врлинског живота. А када прилике захтеваху, он решаваше и разне спорове који биваху међу монасима, или манастирима.

Уместо Григорија, за патријарха у Цариграду би доведен по други пут Неофит VII, који раније беше патријарх, али беше збачен. Међутим и он остаде само кратко време, па уместо њега дође за патријарха Калиник IV (1801-1806 г.). Не прође много година а патријарх Калиник поднесе оставку. Тада Свети Синод поново позва блаженог Григорија на патријарашки престо, и он се врати у Цариград 18. октобра 1806. године. Народ дочека свог пастира са великом љубављу, а свети патријарх настави свој раније започети пастирски и народољубиви рад. Он настојаваше да ред и поредак црквени одржи на висини, и у ту сврху сазиваше често Свети Синод и упућиваше окружне посланице. Он не дозвољаваше да се хиротонишу титуларни архијереји, то јест епископи који немају своје пастве. Стараше се и за штампарију коју беше основао, и настојаше да се у њој штампају дела Светих Отаца.

Ускоро затим изби рат између Турске и Русије (1807 г.), и по наговору Руса би подигнут устанак Грка у Тесалији и око Олимпа. Тада султан затражи од патријарха да приволи устанике да се разиђу својим кућама, да не би били тешко кажњени. Патријарх написа писмо вођи устанка, свештенику Јефтимију Влахавасу, и усаветова га да престане са устанком, што овај и учини. Следеће године међутим (1808), када изби буна самих Турака у Цариграду и би збачен султан Селим Мустафа а доведен султан Махмут, патријарх Григорије би поново принуђен да потпише своју оставку, јер времена беху тешка. Он се тада повуче у манастир Преображења Господњег на острву Прингу. За патријарха би постављен онај претходни Калиник IV, али после десет месеци уместо њега дође Јеремија IV (1809-1813 г.), који протера светог Григорија са острва Принга у Свету Гору. Светитељ са задовољством пође опет у манастир Ивирун, где проведе пуних девет година живећи својим већ познатим свима подвижничким животом. У то време њему долажаху на Свету Гору грчки национални вођи, који се беху почели припремати за подизање великог устанка против Турака. Они беху основали и једно тајно друштво звано „Хетерија“, с којим беше упознат и српски вођа

Карађорђе, Милош Обреновић и друге истакнуте личности у Србији, Грчкој, Русији и Румунији. Али свети Григорије одби да приступи једној таквој организацији, а саветоваше вођама да пазе да се хришћанима не нанесе неко веће зло због тога. Он жељаше слободу хришћанима, али знађаше добро како Турци страшно кажњаваху неуспеле устанке хришћанске покољима невиног народа.

Крајем 1818. године тадашњи патријарх Кирило VI, који дође после патријарха Јеремије, поднесе оставку, те за патријарха би по трећи пут изабран свети Григорије. Дошавши из Свете Горе и примивши трон, са кога ће овога пута поћи на голготско страдање за Господа свог и за веру хришћанску, свети Григорије се стараше да своју паству води јеванђелским путем. Он основа такозвани „Кивот милости“, то јест сакупљање новца од богатијих и раздавање сиромашнима и потребитима. Ово он чињаше редовно о Божићу и Васкрсу, а и у друго време када се указиваше за то потреба. Тако дође и Васкрс 1821. године, када свети патријарх мученички пострада. А то би овако:

У фебруару изби устанак у Молдавији, на челу кога стајаше грчки вођа Александар Ипсилантис. А припремаше се и устанак грчки на Пелопонезу, који у марту заиста и изби. Патријарх и његов тумач (драгоман) Константин Мурузис бише одмах позвани пред великог везира и упитани да ли ишта знају о томе, на што они одговорише да ништа не знају. Ускоро затим, почетком марта би ухваћен и затворен митрополит Ефески Дионисије, а треће недеље Великог Поста бише затворени и синодални архијереји Никомидијски Атанасије и Деркон Григорије. Патријарх тада протестоваше код Високе Порте,^{*18} али уместо одговора доби вест да је затворен и митрополит Анхијалски Евгеније Каравиас. Том приликом велики везир затражи од патријарха да прими на себе одговорност за чување седам Срба, које српски кнез Милош Обреновић беше послао као представнике у Цариград. Патријарх пристаде на то и затражи да Срби дођу да живе код њега у патријаршији. Затим турска Porta принуди патријарха да одлучи од Цркве устаничког вођу у Молдавији Ипсилантиса, и то би прочитано и са амвона у цркви. Од патријарха се још тражаше да прокаже виђеније вође и да дâ списак свих хришћанских породица у Цариграду, али он то одлучно одби да изврши. Са многих страна саветоваху патријарху да бежи из Цариграда. Особито то чињаше руски посланик у Цариграду, који му нуђаше и сигуран пут за бекство. Патријарх то одбијаше говорећи: „Немојте ме подстицати да бежим. Где ћу да оставим своје стадо, кроз које ће да прође нож јаничарски? Хоћете ли да побегнем неком лађом, или да се

^{18*} Висока Porta (или Висока Врата) беше назив за место где обитаваше велики везир, тј. први човек турске државе после султана (председник владе). Porta дакле означаваше турску владу.

сакријем код неког страног посланика, па да тамо чујем где целати касапе мој народ? Не, ја сам зато патријарх да спасавам мој народ, а не да га гурнем у руке јаничарима. Моја ће смрт донети више користи него мој живот ... Нећу да људи на мене после указују прстом и говоре: Ево патријарха убице! Идем тамо где ме зове судбина мога народа и Свеблаги Бог, који је сведок свих људских дела“.

Тако свети патријарх мирно иђаше на страдање. На Велики Понедељник Турци убише његовог тумача Мурузиса и још друге хришћане. Свети патријарх се у те дане јавно и без страха мољаше за њихове душе на светим Литургијама. На Велику Суботу увече, после дводневног строгог поста, он са архијерејима узе да једе мало компота од шљива, и том приликом постави им овакво питање: „Која је смрт боља: отсецање главе, или вешање?“ – Архијереји на то ћутаху. На то он рече: „Ни ја неznam; нисам још пробао ни једну ни другу“. – А то говораше светитељ зато што тога дана Турци беху обесили два клирика протосинђела, и што мноштво наоружаних јаничара беше већ испунило патријаршијску авлију. Ноћ уочи Васкрса свјатјејши проведе на молитви за себе и своје стадо. А у одређено време сиђе у патријаршијски храм и отслужи своју последњу пасхалну Литургију на земљи, поменувши на њој све оне од Турака побијене и поклане хришћане. За време Литургије јаничари беху опколили и патријаршију и саму цркву. По завршетку свете Литургије патријарх се повуче у патријаршију. Тада му неко тајно рече да су Грци на Пелопонезу заиста подигли устанак. И онда га запита: „А шта ће сад бити?“ – Светитељ на то одговори: „И сада, и увек, нека буде воља Господња!“

Истога дана на Васкрс, око десет сати, ујутру, јавише патријарху да је стигао велики тумач Ставрикис Аристархис и турски секретар министарства спољних послова, и да га траже. Са њима беху дошле и јаничарске старешине на коњима. Тумач дозвола патријарха и синодалне епископе у синодску дворану и прочита пред њима султанов ферман којим се патријарх Григорије свргава са престола као тобож недостојан и као незахвалан и неверан према Високој Порти. Тако свргнутог патријарха одмах ухапсише јаничари и одведоше га у тамницу Бостанцибаше. За то време у патријаршији би спровођен избор новог патријарха. У тамници пак зли јаничари мучаху свештеномученика Григорија, настојећи на сваки начин да га натерају да прими муслиманску веру. Светитељ непоколебљиво одбијаше овим речима: „Узалуд се трудите. Патријарх хришћански умире као хришћанин!“ После неколико часова мучења у тамници, патријарха поведоше везаног на пристаниште Фанарско, где га очекиваше велика маса Турака и Јевреја, који ликовашу и урлаху на њега. Мислећи да ће му ту отсећи главу, патријарх подиже очи к небу, прекрсти се и клече на земљу

пружајући врат целатима. Али га целати зграбише одатле и повукоше ка улазу патријаршије, која имађаше троја врата, да га тамо обесе. Док вешала бише начињена прође скоро читав сат, а за то време турска и јеврејска руља ругаше се свештеномученику. Он пак ћуташе и мољаше се. Најзад, Турци му ставише омчу на врат и обесише га на средња врата патријаршије, која од тада па до данас увек стоје затворена. Бесна руља агарјанска и јеврејска ругаше му се и пљуваше га, и свето тело свештеномученика Христовог изврговаше свакоме руглу. Ово би не само тога дана, него у току три цела дана. Јер Турци не услишише молбу новог патријарха Евгенија (1821-1822 г.), који беше тражио дозволу да тело патријархово скине и погребје. Истог дана на Пасху, Турци убише и још неке хришћанске епископе.

После три дана, Јевреји и Отомани, откупивши будзашто тело патријархово, вуцијаху га по улицама и нечистим местима, док га на крају целати не узеше и не потопише у Кератијев залив (Златни Рог) недалеко од Фанара. Али Бог даде те 16. марта увече вода избаци тело светитељево, и то у близини једне руске лађе. Ту се нађе и капетан грчке лађе Славос, родом са острва Кефалоније, који исте ноћи тајно одвезе бродом тело патријархово у град Одесу, где оно буде свечано погребено. По жељи руског цара, тело светитељево би погребено са највећим царским почастима, а на погребу службаху четири руска архијереја и један српски.

Свете мошти св. свештеномученика Григорија остадоше у Одеси до 1871. године, када бише свечано пренесене у слободну Грчку и положене у митрополитском храму у Атини. Сто година после његове мученичке смрти, свети Синод Грчке Цркве, у присуству и патријарха Александријског Фотија, унесе светог свештеномученика Григорија у календар црквени, и одреди десети април као дан његовог светог спомена.

Његовим молитвама нека Господ помилује и спасе све нас и све православне. **Амин.**^{*19}

^{19*} Житије и службу св. свештеномученику Григорију V написа 1822. године митрополит Закинтски Николај Кокинис. Она би допуњена и издана у Атини и Патрасу 1871., и затим поново у Атини 1921. г. Недавно му је и нову службу саставио светогорски монах-песник Герасим Микрајананитис (изд. у Атини 1968. г.).

